

VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO INICIATIVU (bez posouzení dopadů)

Tímto dokumentem mají být veřejnost a zúčastněné strany informovány o činnosti Komise, aby se k ní mohly vyjádřit a efektivně se podílet na konzultacích.

Uvítáme jejich názory na to, jak na problém nahlíží Komise, jejich připomínky k možným řešením, jakož i veškeré relevantní informace, kterými případně disponují.

NÁZEV INICIATIVY	Nový evropský Bauhaus: dosažené výsledky a budoucí vývoj
PŘÍSLUŠNÉ GR – ODPOVĚDNÉ ODDĚLENÍ	JRC.B4
PRAVDĚPODOBNÝ DRUH INICIATIVY	Sdělení Komise a návrh doporučení Rady předložený Komisí
PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM	4. čtvrtletí 2025
DALŠÍ INFORMACE	Nový evropský Bauhaus

Tento dokument slouží pouze k informačním účelům. Nepředjímá konečné rozhodnutí Komise o tom, zda tato iniciativa bude pokračovat, ani o jejím konečném obsahu. Všechny prvky iniciativy popsané v tomto dokumentu, včetně harmonogramu, se mohou změnit.

A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

Politické souvislosti

Nový evropský Bauhaus (NEB) představila předsedkyně Evropské komise von der Leyenová během svého projevu o stavu Unie v roce 2020. NEB podporuje směřování Evropy k inkluzivnější a udržitelnější budoucnosti tím, že nabízí prostory pro společnou tvorbu, kde se setkává řada profesionálních aktérů, výzkumných pracovníků, uživatelů a občanů a spolupracuje na zlepšování každodenního života a utváření svých komunit a čtvrtí. NEB prosazuje udržitelnost, odolnost, estetiku, inkluzivitu, přístupnost a cenovou dostupnost prostřednictvím přístupu založeného na faktických podkladech, přičemž vychází z bohatého kulturního dědictví a rozmanitosti Evropy¹. Svým skutečně mezioborovým, inovativním přístupem zdola nahoru **přispívá k několika politickým prioritám Komise na období 2025–2029.**

NEB podporuje **udržitelné a konkurenceschopné hospodářství** tím, že prosazuje dekarbonizaci v zastavěném prostředí, urychluje přechod na čistou a levnější energii a podporuje oběhový design a odolné modely. Podporuje také inovace a rozvoj dovedností pro přechod na čistou energii a inspiruje udržitelné postupy **v celosvětovém měřítku**, včetně **úsilí o obnovu Ukrajiny**. Posiluje **evropský sociální model**, např. řešením krize bydlení a ochranou evropského kulturního dědictví, a zlepšuje **kvalitu života** podporou zdravého zastavěného prostředí, přírodě blízkých řešení, vodohospodářské odolnosti a přizpůsobování se změně klimatu v rozvoji měst a venkova. Tím, že NEB staví lidi a zúčastněné strany do popředí a do středu změn prostřednictvím účasti a společného vytváření, podporuje kulturu tvořivosti, začleňování a dialogu, která v konečném důsledku posiluje **důvěru v demokratické procesy a evropské hodnoty**.

¹ Další informace o hodnotách a zásadách NEB naleznete v [Kompasu NEB](#).

Evropský parlament² i členské státy EU³ soustavně projevují silnou podporu NEB. Kladná stanoviska k této iniciativě vydaly také Evropský hospodářský a sociální výbor⁴ a Výbor regionů⁵. NEB vyvolal značné nadšení na místní úrovni se silnou členskou základnou více než 1 900 místních a mezinárodních organizací, od neziskových a kulturních subjektů až po veřejné orgány a podniky.

První sdělení Komise (2021)⁶ přineslo smysluplné výsledky, které byly sděleny ve zprávě o pokroku NEB (v roce 2023)⁷. Navrhla také soubor nástrojů, které mají členským státům EU a zúčastněným stranám pomoci v jejich úsilí o zavedení NEB na vnitrostátní a místní úrovni⁸. Do téměř 700 projektů již bylo investováno přibližně 740 milionů EUR z fondů EU, což přineslo pozitivní změny ve čtvrtích v celé Evropě i mimo ni⁹.

Jak Komise oznámila ve svých politických směrech na období 2025–2029, bude dále rozvíjet NEB a rozšiřovat jeho komunitu. NEB bude i nadále přinášet udržitelnost a začleňování a zároveň zajišťovat cenovou dostupnost, tvořivost a inovace.

Problém, který má iniciativa řešit

NEB se stal skutečným hnutím a zajistil si stabilní financování, zejména prostřednictvím nástroje NEB¹⁰. Po pěti letech od zahájení iniciativy je třeba, aby se NEB začlenil do vyvíjejících se politických souvislostí a priorit. To je třeba udělat s cílem pomoci řešit níže uvedené problémy.

- **Zajištění udržitelné prosperity, přizpůsobení a odolnosti čtvrtí:** městské prostředí stojí v popředí výzev, které přináší rychle se měnící svět, včetně změny klimatu a přírodních katastrof, jako jsou sucha a povodně, znečištění, tlaky na bydlení, demografické změny a sociální soudržnost. Zároveň slouží jako centra inovací, kultury a tvořivosti. Je naléhavě nutné

² Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. září 2022 o novém evropském Bauhausu, [2021/2255\(INI\)](#). Kromě toho Evropský parlament iniciativu podpořil přípravnou akcí a pilotním projektem. Usnesení vítá inovativní přístupy NEB k vytvoření rámce pro silné a trvalé vazby s průmyslem, výzkumem a inovacemi, přičemž se zabývá různými aspekty transformace potřebné pro dosažení bezuhlíkového hospodářství do roku 2050, a vyzývá k dlouhodobému programu se stabilními zdroji, jasnými kritérii a silným zapojením komunit.

³ Závěry Rady o kultuře, vysoce kvalitní architektuře a zastavěném prostředí jako klíčových prvcích iniciativy Nový Evropský Bauhaus, [14534/21](#). Zdůrazňuje mezioborový a participativní přístup NEB, který podporuje provádění Agendy OSN 2030 a cíle Zelené dohody pro Evropu nikoho neopomíjet, a podporuje mimo jiné začleňování zásad a přístupů NEB a oběhového hospodářství do vnitrostátních strategií socioekonomického a územního rozvoje a výměnu osvědčených postupů mezi členskými státy. V poslední době členské státy vyjádřily podporu tím, že hlasovaly pro nástroj NEB (v roce 2024).

⁴ Viz <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/new-european-bauhaus>.

⁵ Viz <https://web.cor.europa.eu/ea/News/Pages/CoR-members-adopt-McCarthy's-opinion-on-the-New-European-Bauhaus.aspx>.

⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Nový evropský Bauhaus, [COM\(2021\) 573](#).

⁷ Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, [COM\(2017\) 572](#).

⁸ Viz [Kompas NEB](#), [investiční pokyny NEB](#), [kontrolní seznam malých projektů NEB](#), [metoda sebehodnocení NEB](#) a [sada nástrojů NEB pro orgány veřejné správy](#).

⁹ Tento údaj zahrnuje projekty od počátku až do poloviny roku 2025.

¹⁰ [Nástroj NEB](#)

podporovat udržitelné postupy v zastavěném prostředí¹¹ zahrnující inovativní techniky a materiály s cílem podpořit obnovu a odolnost čtvrtí a zároveň respektovat kulturní dědictví a místní hodnoty a tradice Evropy.

- **Rozšiřování inovací a mobilizace investic pro místní transformaci:** finanční prostředky EU určené na podporu transformace čtvrtí zdola nahoru jsou v členských státech EU, místními orgány a zúčastněnými stranami využívány nerovnoměrně. Je třeba lépe koordinovat a účinněji využívat finanční prostředky EU. Současně je třeba zvýšit veřejné a soukromé investice na podporu projektů vytvořených občany, místními komunitami a zúčastněnými stranami, zejména malými. Cílem těchto investic je podpořit místní transformaci, vyzkoušet inovativní řešení a sdílet znalosti a osvědčené postupy v celé Evropě.
- **Podpora lidí a prosazování participativní a demokratické koncepce:** lidé mají nejlepší předpoklady k tomu, aby definovali potřeby svého místního prostředí a společně navrhli řešení potřebná k podpoře změn. Často však k tomu nemají dostatečné prostředky a kapacitu. V rámci celkového závazku posílit evropskou demokracii je cílem této iniciativy zvýšit zapojení občanů prostřednictvím participativních procesů. To zahrnuje digitální nástroje pro společné navrhování a společné vytváření zdravého životního prostředí, které spojuje estetiku s funkčností a udržitelností.
- **Budování dovedností a odstraňování nedostatku pracovních sil v zastavěném prostředí:** nedostatek kvalifikovaných pracovníků, včetně pracovníků ve stavebnictví, je významnou překážkou přechodu na čistou energii. Vede rovněž k dodatečným nákladům a brání šíření a rozšiřování osvědčených postupů v celé Evropě i mimo ni, jako jsou postupy zahrnující hybridní konstrukce, opětovné použití materiálů a inovativní biologické materiály. Naléhavě potřebujeme změnu kvalifikace a prohlubování dovedností a inovativní přístupy ke vzdělávání, které překonávají propasti a vyvracejí mylnou představu, že kvalita a udržitelnost nemohou v zastavěném prostředí existovat souběžně s cenovou dostupností a rychlostí.
- **Zajištění sociálního začlenění, přístupnosti a cenové dostupnosti:** dlouhodobá změna vyžaduje zapojení komunit a inkluzivní přístupy v souladu s evropským sociálním modelem a hodnotou sociální spravedlnosti. Odolnost evropských měst a čtvrtí bude v konečném důsledku záviset na jejich schopnosti zajistit, aby změny přinášely spravedlivý prospěch všem a podporovaly účast komunit. Toho by mělo být dosaženo prostřednictvím cenově dostupných řešení, která zachovávají kvalitu i udržitelnost.

Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)

Právní základ

Článek 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a v případě doporučení Rady NEB článek 292 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

Praktická potřeba opatření na úrovni EU

Tato iniciativa posílí koordinaci a řízení, zajistí soudržnost, dostatečné financování a lepší sdílení znalostí založených na faktických podkladech a šíření osvědčených postupů v celé Evropě. Tak pomůže prosazovat hodnoty a zásady NEB. Bude rovněž podporovat vnitrostátní, regionální a místní orgány tím, že poskytne rámec pro podporu obnovy měst, podporu inovací a zajistí soudržnou tvorbu politik a

¹¹ Odvětví bydlení spotřebovává přibližně 40 % materiálu vytěženého v EU, produkuje 40 % odpadu EU a 40 % emisí skleníkových plynů.

financování. Cílem tohoto politického přístupu je vytvořit na úrovni čtvrtí integrovaná a nákladově efektivní řešení se zapojením místních komunit. NEB rovněž podporuje soudržnost překonáváním rozdílů mezi městy a venkovem a socioekonomických rozdílů.

NEB rovněž podporuje inovace, tvořivost a přístupy vycházející z kultury, čímž posiluje globální kulturní a hospodářskou konkurenceschopnost Evropy. Zároveň zvyšuje viditelnost a přitahuje veřejné a soukromé investice, což umožňuje transformační vizi NEB v kontinentálním měřítku.

B. Čeho má iniciativa dosáhnout a jakým způsobem

Iniciativa, která byla zahájena za účelem zavést Zelenou dohodu pro Evropu do praxe, přispěje k dosažení několika hlavních priorit Komise, včetně podpory udržitelné prosperity a konkurenceschopnosti, posílení demokracie a odolnosti a udržení kvality života v EU. Přispěje také k dosažení cílů Dohody o čistém průmyslu, programu oběhového hospodářství, strategie pro vodohospodářskou odolnost, Evropského paktu pro oceány a biohospodářské strategie. Kromě toho přispěje k provádění politiky soudržnosti a doplní plán cenově dostupného bydlení, Agendu pro města, plán pro přizpůsobení se změně klimatu, unii dovedností a evropský pilíř sociálních práv tím, že prostřednictvím Akademie NEB bude řešit nedostatek dovedností a nedostatek pracovních sil.

Komise plánuje předložit sdělení a návrh doporučení pro NEB Radě s cílem zvýšit celkovou viditelnost a uznání NEB, jakož i jeho nástroj financování, aby bylo dosaženo níže uvedených cílů.

- Posílit snahy NEB o posílení udržitelnosti ve čtvrtích a zastavěném prostředí zaměřením se na přístupy založené na oběhovém hospodářství, účinném využívání vody, odolnosti a dostatečnosti. To zahrnuje prosazování zásady „renovace na prvním místě“ a zároveň sladění s příslušnými probíhajícími politikami a iniciativami EU¹².
- Zlepšit koordinaci a řízení NEB na vnitrostátní úrovni a optimalizovat využívání finančních prostředků EU spolu s dalšími veřejnými a soukromými investičními příležitostmi. Toto úsilí by se mělo zaměřit na podporu doplňkovosti a integrace na různých úrovních veřejné správy.
- Podporovat a posilovat stávající nástroje, včetně digitálních nástrojů a nástrojů virtuální reality s cílem podpořit komplexní přístup ke snižování emisí skleníkových plynů během celého životního cyklu. To zahrnuje informovaný výběr materiálů používaných při navrhování a plánování udržitelných a inkluzivních prostor¹³.
- Posílit systémy budování kapacit, včetně Akademie NEB¹⁴, jako nástroje pro změnu kvalifikace a prohlubování dovedností pracovní síly EU. Pomůže to zajistit udržitelnou transformaci odvětví stavebnictví a vyvinout odborná řešení pro vypořádání se s technickými nebo systémovými překážkami při přechodu na čistou energii, například požární odolnost stavebních prvků z biologických nebo druhotných surovin.
- Vytvořit spolehlivou základnu faktických podkladů o socioekonomických přínosech obnovy měst s cílem poskytnout podklady pro politická rozhodnutí a územní plánování prostřednictvím holistických přístupů a zároveň usnadnit sdílení znalostí a osvědčených postupů. Zahrnuje to vytvoření společného systému monitorování a hodnocení podporovaného umělého inteligencí a analýzou dat s cílem posoudit dopad projektů NEB v praxi a označení NEB tam, kde je to

¹² Viz mimo jiné: [Směrnice o energetické náročnosti budov](#), [akční plán pro oběhové hospodářství](#), [renovační vlna](#), [rámeček Level\(s\)](#), [Evropská strategie pro vodohospodářskou odolnost](#).

¹³ např. software pro informační modelování staveb (BIM).

¹⁴ Více informací o [Akademii NEB](#).

přínosné, za účelem podpory a usnadnění rozvoje a používání metodik navrhování založených na faktických podkladech (od koncepce až po správu zařízení). • <u>Posílit zapojení na místní úrovni</u> a udržet dynamiku, včetně účasti menších subjektů a zúčastněných stran, s cílem zvýšit multiplikační účinek a podpořit strategie zaměřené na život a komunitu.
Pravděpodobné dopady
Plánované sdělení a návrh doporučení Rady pro NEB by měly zvýšit podporu této iniciativy ze strany členských států EU, protože zlepší viditelnost, koordinaci a řízení na vnitrostátní úrovni. Cílem je také usnadnit podávání zpráv a monitorování tím, že bude poskytnut systém hodnocení, který se použije pro všechny projekty a nástroje financování. Měly by se tak podnítit investice do projektů NEB tím, že se zviditelní nástroj NEB a poskytnou další pokyny, jak získat přístup k veřejnému financování a soukromým investičním příležitostem a jak je kombinovat, a to i na místní úrovni. Podpořením Akademie NEB se přispěje k odstranění nedostatku dovedností v oblasti používání udržitelných materiálů, výrobků a postupů ve stavebnictví. Podnítí se další zapojení občanů tím, že dojde k podpoře příležitostí k posílení participativních procesů a partnerství zúčastněných stran.
Budoucí monitorování
Komise bude monitorovat dopad navrhovaných opatření, mimo jiné prostřednictvím příslušných probíhajících projektů¹⁵, financovaných v rámci programu Horizont Evropa, které budou shromažďovat a systematizovat informace o různých projektech NEB financovaných z fondů EU. Návrh doporučení Rady vyzve k vytvoření mechanismů pro monitorování a hodnocení projektů NEB a souvisejících opatření a podávání zpráv o nich Komisi. Toto úsilí budou koordinovat určená vnitrostátní kontaktní místa.
C. Zlepšování právní úpravy
Posouzení dopadů
Posouzení dopadů se nebude realizováno, protože dopady budou do značné míry záviset na provádění členskými státy EU.
Konzultační strategie
Veřejnost se vyzývá, aby na tuto konzultaci reagovala formou „výzvy k předložení faktických podkladů“. Bude zveřejněna na internetových stránkách Komise „Podělte se o svůj názor“ ve všech úředních jazycích EU. Konzultace bude otevřena pro zpětnou vazbu po dobu čtyř týdnů. Bude propagována prostřednictvím kanálů NEB na sociálních sítích a v jeho rozsáhlých komunitních sítích. Celkovým cílem konzultace je získat názory zúčastněných stran na dosažené výsledky NEB, překážky a výzvy, kterým čelí, a na jeho budoucí vývoj, a to i v souvislosti s případným doporučením Rady. Konzultace doplní faktické podklady, které byly shromážděny v roce 2024. • Online veřejná konzultace se zúčastněnými stranami a členskými státy EU o nástroji NEB. • Řada dvoustranných setkání s členskými státy EU (setkání s vnitrostátními orgány z různých ministerstev zapojených do provádění NEB a setkání se zúčastněnými stranami NEB z daného členského státu) o nástroji NEB a o NEB obecně. Kromě toho se na druhé pololetí roku 2025 plánují cílené konzultace (týkající se cílů) s členskými státy EU a zúčastněnými stranami.

¹⁵ Viz [NEB Junction](#).

- Konzultační setkání s komunitou NEB a expertní skupinou nástroje NEB.
- Seminář s příslušnými odborníky z členských států EU.
- Cílené konzultace se zástupci příslušných zúčastněných stran, např. urbanistů, vědců, umělců, architektů, projektantů, místních orgánů, občanské společnosti, investorů do nemovitostí, filantropů atd.

Proč se konzultace koná?

Komise vyzývá zúčastněné strany, aby poskytly zpětnou vazbu k výše uvedeným výzvám a cílům a aby se podělily o příklady osvědčených postupů úspěšného provádění. Tyto příklady mohou zahrnovat účinné provádění iniciativy NEB, podpůrné struktury, jako jsou národní kontaktní místa, modely řízení na vnitrostátní nebo místní úrovni, strategie pro začlenění hodnot a zásad NEB do politiky a iniciativ financování, jakož i příklady účinného kombinování různých zdrojů financování, jako jsou programy EU, vnitrostátní fondy a soukromé investice.

Cílem konzultačního procesu je poskytnout zúčastněným stranám, zejména těm, které se úzce podílejí na přípravě a provádění NEB, příležitost zamyslet se nad dosaženými výsledky a společně utvářet jeho budoucí akce a priority.

Cílová skupina

Mezi zúčastněné strany patří:

- o členské státy EU, regionální a místní orgány,
- o komunita NEB,
- o další relevantní skupiny zúčastněných stran (např. urbanisté, (sociální, přírodní a jiní) vědci, umělci, průmysl a podniky, výzkumníci v oblasti kultury, architekti, projektanti (projektů a procesů), odvětví stavebnictví, investoři do nemovitostí, filantropové atd.),
- o široká veřejnost.